

СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION

ТРИ ЦЕНТИ РІК XLV. Ч. 33. Джерзі Ситі, Н. Дж., середа, 10-го лютого,

VOL. XLV. No. 33. Jersey City, N. J., Wednesday, February 10, 1937. THREE CENTS

ФЕДЕРАЦІЯ ПРАЦІ ПРИЗНАЄ АВТОМОБІЛЬНИЙ СТРАЙК

ВАНШІНГТОН.—Американська Федерація Праці видала публичну заяву, в котрій признає страйк автомобільних робітників, не зважаючи на це, що цей страйк zorganizував противний їй Комітет для Промислової Організації.

Уряд Американської Федерації Праці повідомив юнію „Юнайтід Автомобілі Воркерс оф Америка“, що Федерація стоїть за страйк, але домагається признання при переговорах фахових юній, zorganizованих при Федерації Праці.

Переговори між представниками юній страйкуючих автомобільних робітників і представниками Генеральної Моторової Корпорації, що почалися в Дітроїті в понеділок вечором, протягнулися до пізньої ночі.

Вони не дали ніякого позитивного вислідку, але їх не зірвано. Мають їх вести далі у вівторок. Обі сторони подали до публичного відома своє становище.

ОПОЗИЦІЯ ПРОТИ ПРЕЗИДЕНТОВОГО СУДОВОГО ПРОЕКТУ РОСТЕ.

ВАШІНГТОН.—Опозиція проти проекту судової реформи, піднесеного в посланію президента до конгресу, зростає до таких розмірів, що прихильники президента радять уже йому згодитися на якийсь компроміс, наприклад, на резигнацію двох-трьох членів найвищого суду Злучених Держав та закінчення плану реформи суду.

Проти проекту судової реформи виступив публично сенатор Джансон, що від довшого часу займав у боротьбі між групою президента і його противниками неутральне становище.

СУД МАЄ ВИРІШИТИ ВАЖНІ РОБІТНИЧІ ПИТАННЯ.

ВАШІНГТОН.—Перед трибуналом найвищого суду Злучених Держав почалася в понеділок розправа над спором між Вірджинською Залізничною Компанією й одною робітничою юнією, що належить до Американської Федерації Праці. У справі йде за те, чи робітничі постанови закону про „новий розділ“ годяться за постановами конституції.

Це перша того роду справа, що має бути в короткі часі розглянена найвищим судом. Через те вона викликала велике зацікавлення публіки, що проявилось прихильністю багатьох людей на розправі.

ХРЕБЕТ ПОВЕНИ ВЖЕ ПЕРЕЙШОВ МЕМФІС.

МЕМФІС (Тенесі).—Хребет повени на ріці Місісіпі минув це місто в неділю вечором. Сильний вітер пер воді ріки на вал, що викликало страх серед населення. Однак вал витримав напір і вітру не зробила більшої шкоди.

Місто Луїсвил у штеті Кентокі вже почало відкотуватися з намулу, нанесеного повінню. Місцеві газета „Таймс“ обчислює, що місто втратило через грабіж підчас повени коло мільон доларів.

РОЗПРАВА ПРОТИ СЕНЗАЦІЙНОЇ ШАЙКИ ОБМАНЦІВ.

НЬО ЙОРК.—Перед місцевим федеральним судом почалася розправа проти 20 осіб, обвинувачених за обманювання публіки при допомозі різних фальшивих підприємств. На чолі обвинувачених стоїть Волес Гарленд, бувший студент Ейльського університету, що покінчив студії з відзначенням. Прокуратура закидує групі, що вона натягнула американську публіку на 3 мільйони доларів. Між іншими жертвою впав Ервінг Фишер, професор господарства в університеті, котрий утратив 150 тисяч доларів.

УБИВНИК ПЕРЕД СУДОМ.

НЬО ЙОРК.—Перед стейтовим судом у Лонг Айленді почалася розправа проти 33-літнього муріна, обвинуваченого за вбивство пані Марії Гарієті Кейс дня 11-го січня цього року.

Через те, що справа широко відома, першого дня судові вдалося тільки скласти лаву присяжних суддів.

Прокуратура стоїть на становищі, що Грін убив паню Кейс підчас грабіжу.

„СИДЯЧИЙ“ СТРАЙК У ШПИТАЛІ.

БРУКЛІН (Нью Йорк).—97 шпитальних послугачів і послугачок в Ізраел Зайон Госпиталі вийшли в понеділок на „сидячий“ страйк. Вони далі обходили хорих, але не сповняли ніякої служби супроти лікарів і лікарки.

Робітники домагалися вищої заплати. Заряд шпиталю спершу заявив, що він не буде говорити з ніякою комуністичною ані юнійною партією, але потім говорив з представниками страйкарів і згодився на конференцію, що має полародити домагання.

СОВЕТСЬКІ ВЧЕНІ ВТІКАЮТЬ ДО АМЕРИКИ.

В советській „Правді“ появилася стаття академіка Комарова, який повідомляє, що два члени московської академії наук, Чічабін і Іпатієв, втікали до Злучених Держав Америки і рішили більше не вертатися до Советів. Чічабін є визначним хеміком і був останніми часами директором лабораторії в ділянці дослідів і синтези рстинних і звіринних продуктів. Як пише Комаров, він прийняв посаду в приватній американській фірмі й у відповідь на намову до повороту вислав до московської академії письмо, з якого виходить, що він забрав зі собою праці з ділянки оборонної хемії, а на випадок війни це може Советам сильно пошкодити. Другий академік, Іпатієв, є теж спеціалістом хеміком, що досліджує хемічні процеси, які повстають при високім тисненні. Він був теж управителем хемічної лабораторії й займав визначне становище серед советських хеміків. Він теж заявив, що волих Америку ніж Совети, які не дають сприятливих умовин індивідуальної наукової праці.

Советський уряд рішив скреслити обох з членів академії.

ВІЗД ФІНСЬКОГО МІНІСТРА ДО МОСКВИ.

До Москви приїхав фінський міністер закордонних справ, Рудольф Гольсті. Московські власті прийняли його дуже ввічливо. Ціллю поїздки фінського міністра до Москви є те, щоб трохи злагіднити те політичне напруження, що існує між Фінляндією і Советами. В останніх місяцях советська преса гостро атакувала Фінляндію за те, що вона є в союзі з Московщиною і що остання, плінують там зробиши випадову базу на Совети.

ЗЯТЬ УБИВ ТЕСТЯ.

У Винниках, коло Львова, в мешканні робітника Петра Прийма підчас сварки між ним і його зятєм К. Салдаком Салдак ударив Прийма деревляним валком по голові й убив на місці. На вістку про смерть Прийма перед його домом зібралася товпа, що розійшлася аж по інтервенції поліції.

ЗА ВБИВСТВО.

В тернопільській окружній суді відбулася розправа проти Стефана Болібуха й І. Хоми за вбивство Василя Стельмаха в часі бійки в Мазурівці, пов. Копичинці. Першого засуджено на три роки в'язниці, другого на один рік в'язниці з припиненням карі на три роки.

ЗГОРІЛО П'ЯТЬ ОСІБ.

В селі Раба, ліського повіту, згоріла загорода солтиса Михайла Волковського з живим інвентарем. У вогні знайшли смерть четверо дітей у віці 3—14 літ і одна старушка невідомого назвища.

ІТАЛІЙСЬКА МОДА.

Мусоліні прийняв на послуханні начальників уряду італійської моди, що зясували йому вислід своєї праці. Іл дуче висловив своє задоволення з тих успіхів і признання італійським жінкам, які під патронатом королеви причинили до розвитку оригінальної італійської моди та до незалежності італійського конфекційного промислу від заграниці. Мусоліні уповажнив уряд zorganizувати в Торіні міжнародно жіночу й мужеську виставу, на якій італійський конфекційний промисл предложити заграниці свій доробок.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ НАРОДІВ.

Як повідомляють з Дамаску, сирійський уряд для управління справи Санджаку Александри рішив перевести ямину населення, 150,000 сирійців з Туреччини мають переселити до Санджаку, а зате 80,000 турків із Санджаку перейдуть до Туреччини.

„ЗАПОРОЖЕЦЬ ЗА ДУНАЄМ“ ФІЛЬМОЮ.

В люті 1937 р. віде у кубанські степи група артистів кийської опери і балету, де станитиме для фільму відому оперету „Запорожець за Дунаєм“. Значні висловлюються, що ця оперета надается дуже добре для екранізації.

ПОТРИНЕ ВБИВСТВО З ЗАДРОШІВ.

Дж. Лангер, 68-літній купець у Санта Барбара, Каліфорнії, вдерся в неділю рано до дому 63-літнього Людвика Мація і вистрілом з револьвера вбив Мація й свою 43-літню жінку, що покинула свого чоловіка й жима з Мацієм. Потім Лангер поїхав до дому, закликав адвоката й подиктував йому свій тестамент, котрий закінчив словами: „Я вбив жінку і її любовника, а тепер я абю себе“. Переконування адвоката не помогли; як покликана адвокатом поліція заступала в двері, Лангер випав собі в висок.

ПРОТИ ДЕМОРАЛІЗАЦІЇ МОЛОДІ.

Шкільна реформа в Польщі відбилася фатально на поведінці молоді, мужеської та жіночої, усіх шкіл, вселюдних, середніх і рівнорядних, що воляються у шкільних одностроях по вулицях міста, в парках і публичних місцях. Хлопці зачіпають жінки, особливо дівчата, вибікують на них під жіночими школами, ухиляються по ресторанах і шинках, грають в білярд і т. п. З огляду на всі ті прояви деморалізації серед молодого покоління, головний командант держ. поліції, ген. Кордіян-Заморський видав до підчинених органів спеціальний приказ, щоб заопікуватися спеціальною шкільною молоддю. Всі поліційні органи мають звертати пильну увагу на шкільну молодь на вулицях і в публичних місцях та про всі вибрики повідомляти шкільну владу. Крім того мають обов'язок контролювати всі зборові локалі і гастрономічні заведення та легітимувати шкільну молодь, яка там знаходиться в часі шкільних занять. Наказано теж обсервувати місця продажу тютюну і часописів, де продають часто всяку порнографію; а навіть заборонені наркотики, і винуватців тягнути до відповідальности. Супроти власників шинків, що розпокують шкільну молодь, слід стосувати безоглядно приписи закону.

ВЕЛИЧЕЗНІ ЗАЛІЗНИЧНІ ЗЛОВЖИВАННЯ.

На терені залізничної дирекції в Катовицях викрито величезні зловживання, що сягають 250 тисяч зл. Спершу арештовано начальника стації в Імеліні, Леона Ульриха, що спроневерив більш суми. Ульрих утік до Німеччини. Описля арештовано 8 інших осіб, м. і. касієра стації в Імеліні Яна Голя, Павла Суботу, Августина Зубера, Яна Зубера, бувшого начальника стації в Ліпю, Рокка, та залізничного урядовця Бенша. Ошуканства тривали два роки.

ДРОВОРУБ СПІВАКОМ.

Перед мікрофоном мінхенської радіостанції виступив недавно Леонард Шмід, дроворуб із Вееобрун, в Баварії, що розпоряджає феноменально гарним голосом теноровим. Він осягнув такий успіх, що дирекція радіостанції зробила з ним з місяця контракт на 6 літ, беручи на себе кошти вишколювання його голосу.

БОЛЬШЕВИЦЬКІ АРЕШТИ В УКРАЇНІ

КИЇВ.—Чистка, яку з гарячковим переляком переводять агенти ГПУ таки в рядах самих комуністів, захопила всі советські території. В Києві арештовано 300 осіб, у цьому числі кілька жінок, у зв'язку з викриттям заговору на життя Постішера. Є чутки, що Сталін не є задоволений з „темпа“ тих арештів і домагається ще енергійніших заходів. Він сам керує цю „чисткою“, працюючи у своєму бюрі в Кремлі по 18 годин денно.

РЕВОЛЮЦІОНЕРИ ЗАХОПИЛИ МАЛЯГУ.

МАЛЯГА.—Після короткого, але бравурного наступу військ ген. Франка, Маляга, головний еспанський порт, що знаходиться в руках лівих, піддалася. Ліві загони в переполосі подалися до втечі. Багато з них попали в полон. З них 5,000 знаходяться під арештом революціонерів і вони будуть поставлені під суд за грабж і насильства, яких допустилися впродовж кількох днів перед упадком Маляги. Упадок Маляги деморалізуючо відбився на всіх лівих фронтах. Серед них слідно велику дезерцію.

СОВЕТИ СПІНЮЮТЬ СВОЇ ЕКСПОРТИ ДО НІМЕЧЧИНИ.

БЕРЛІН.—Вслід за політичним напруженням, яке існує між Німеччиною і Советами, останні перестали експортувати до Німеччини свої сирівці, які вони обіцяли давати в заміну за німецькі машини. Тепер Німеччина задумує стримати висилку машин. Найважливішим продуктом, що його діставала Німеччина від Советів, була манганієва руда, якої потрібно до сталевих виробів, у першій мірі для виробу зброї й амуніції. Не менше потрібні для Советів є німецькі машини. Та, видно, Совети побачили, що на дальшу мету вони на тій виміні такі гірше вийдуть, і тому спинили дальший вивіз своїх сирівців.

ДЕ МОЖНА ЗДИБАТИ КРАДЕНІ РІЧІ.

ВАРШАВА.—Тут знайдено при ревізії одного ошуканця славну скрипку Страдіварія, яку минулого року вкрадено в часі концерту славному скрипачові Губерманові, що виступав тоді в Карнегі Гол, у Нью Йорку. Про крадіж повідомлено поліцію всіх країн. Щойно тепер знайдено ту скрипку в столиці Польщі, Варшаві.

СЕСТРА І ШВАГЕР ВІДВІДУЮТЬ КНЯЗЯ ВИНДЗОРА.

ВІДЕНЬ.—Бувшого короля Англії, Едварда, тепер князя Виндзора, відвідали його сестра і швагер. Стріча була дуже сердечна. Відвідини ці були у зв'язку з матеріальними клопотами князя, який може собі передтим не уявляв „розкошей“ емігрантського життя. Кажуть, що в останніх місяцях князь Виндзор дуже обережно обходився з грошми, купував у склепах мало річей, і то не першорядної якості, як колись, але дешеві. Англійський уряд відмовився дати йому бувшому королеві пенсію. На рятунок королівських матеріальних клопотів прибула, як звичайно, сестра. Кажуть також, що сестра буде востаннє переконавати свого брата, щоб занехав женячку з паненю Симпсоноювою.

ГІТЛЕР ВИСИЛАЄ ГРАТУЛЯЦІЇ ФРАНКОВІ.

САЛЯМАНКА (Еспанія).—Голова німецької держави, Адольф Гітлер, вислав ген. Франкові бажання успішного закінчення горожанської війни. Телеграма Гітлера була ніби відповіддю на желання ген. Франка з нагоди закінчення чотиролітнього терміну влади гітлерівської партії в Німеччині. Та при тій нагоді Гітлер висказав кілька теплих слів на адресу ген. Франка й закінчив заявою, що його боротьба не може закінчитись інакше, тільки побідою для його табору.

В СОВЕТАХ УЖЕ ПОЧИНАЮТЬ ТОРГУВАТИ ЛЮДЬМИ.

ЛЕНІНГРАД.—„Ленінградська Правда“ пише: „До директора фабрики ім. Кінгісеп-Заборського прийшла делегація керівників кінгісепського району і поставила доволі дивне і несподіване предположення: „Візьміть у нас колгосп Новоленінський. Він не дасть ради з сівбою і жнивами, народу у ньому мало, а ми от віддамо вам його зовсім і за дешеvu ціну. В колгоспі є коні, корови, паща—все те вам пригодиться.“ „Дозвольте, каже директор, адже там і люди є, колгоспники! Навже брати враз з людьми?“ „І з людьми. Ім невадно, де працювати. А вам фабрична сила потрібна в фабричній розгоні.“ „І в кабінеті директора вдарили в руки і заключили умову“. Так закінчує „Ленінградська Правда“ опис події, що говорить сама за себе.

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J.
on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103
of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакції не відповідає.

Мат. „Свобода“ ВРГЕН 4-0237. — Тел. У. Н. Союз: ВРГЕН 4-1016.
4-0807.

Адр.: "СВОБОДА", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВА „ЧИСТКА“

Від кількох днів Америка засипана відомостями, надісланими з Берліна, Варшави, чи Лондону, з яких виходить, що в СРСР діється щось надзвичайне, що там заноситься на справжній бунт. Вони подають, що останній советський присуд і розстріли викликали велике негодування серед самої провідної комуністичної верстви. Подібне можна читати між рядками і в тих дописах, які надсилають з Москви до американських газет самі прихильники Советів, і в яких вони доносять, що в СРСР переводять нові масові арешти. А тепер там уже не арештують „кулаків“ чи буржуазних контрреволюціонерів, а головню самих партійців, старих випробуваних більшовиків, що займають високі урядові позиції, що допомагали будувати соціалістичний рай. Такі арешти переводять тепер по цілій советській землі. А потягають до відповідальності за державну зраду і саботаж сотки чи тисячі тих, що давніше за подібні обвинувачення самі вислали сотки тисяч людей на другий світ.

Советські прислужники намагаються пояснити цю нову „чистку“ політичними розходженнями між самими провідними більшовицькими головами. Вони роблять з Троцького і його прихильників у СРСР якесь страшило. Намагаються звести советську кризу до антагонізму між Сталіном і Троцьким. А крім цього пускають такі брехні, що більшовицькі маси нібито вірні Сталінові й ідуть за ним насліпо, домагаючись дальших масових арештів і розстрілів зрадників-троцькістів. Вони теж твердять, що радіо, газети, промови і спритно заангажована Сталіном остання розправа з провідними більшовицькими головами переконали більшовицьку молодь про вину і зраду засуджених і розстрілених. Чи так дійсно є, не знаємо. Симпатизуючи зі Сталіном американські кореспонденти кажуть, що так. Хай їм буде так. Але для нас дійсно важним є те, що керуюча Советами партія цілковито розкладається у власній нутрі, а це очевидно, коли треба усувати зі становища найбільш заслужених людей, коли одних з них треба засилати в тюрму чи на Соловки, а інших розстрілювати. Хтож має тепер заступити їхні місця? І хто може мати далі довіру в мудрість і силу такої партії, в якій не годен ніхто визнатися, хто має властиво слухність, — партії, в якій провідники себе взаємно вимордовують? І ось причина того закостенілої, який тепер у СРСР мусить існувати. Події, які тепер там мають місце, мусять цілком льогічно й природно підкопати довіру широких мас до проводу. І це невдовзі чим далі, тим більше буде зростати. Чим далі, тим більш варварською ставатиме влада Сталіна. І ніхто, навіть найвірніші більшовики, не будуть чути певними життя, як довго буде у проводі Сталін. Рятуюнок тут тільки в поваленні цієї влади. І до цього йде.

Учас Самчу.

ВІЙНА І РЕВОЛЮЦІЯ

Друга частина „ВОЛИНЬ“.

Складуха забороняється. — Авторські права застережені.

(123)

Уста більшовика щільно, жаріючими світляками. Широко сміливо стулені. Мовчить. Володько не питає також. Ідуть поволі, ступ за ступом на схід. Ніч там. І хмари туди женуться. От туди, у ту щільну між небом і землею затиснутість. А небо тяжче і, коли би не вітер, рухнуло би і завалилося би отак просто на все. Грохнуло би і вкрило би горами поля, і були би скрізь як глянці, гори одні. Краще жай провалиться, щоби море стало з хвилями. Щоби буревій, щоб рокіт хвилі і вітру отак вдарив і відбився, вдарив і знов відбився. І так от щоби билось усе навкруги, повне бурливого життя, повне сатанської борні. А ми, щоб отак на кораблях, всі як один. Очі струнко вперед, брови написто стягнуті, а груди проти всіх хвиль, проти всіх буревіїв. Ні. От в очі тягнеться низка возів з потрошеними, хто зна чим, синами, що стягалися сюди з усіх степів, з усіх пралісів. Напняте небо і поля, поля — ген аж туди десь поля.

Вітраки під Рошмановом стоять. Розставили свої довгі рукави і борються з напором вітру. Містечко Шумське втикає

НА КЛЮЧЕВІЙ ПОЗИЦІЇ

Один з польських часописів („Гłos Народу“) умістив цікаву для нас статтю про західню Волинь, про половину Волині, що по різьким мирі відійшла до Польщі.

Часопис підходить до цієї землі з етнічно-стратегічної точки погляду. Західня Волинь у цілком комплексі українських земель, що входять до складу польської держави, займає ключеву позицію. Бо положення вона між Галичиною з одної сторони, і Поліссям — з другої. І в цій її „грізній характер“ для польського стану посідання. Галичина розвиває національно-українську експанзію на Волинь, а Волинь на українське Полісся. Подаючи одну руку Галичині, другу Полісся, західня Волинь легко створила національно-український блок, греблю, загату, яку тяжко було би переломити.

На перешкоді створення такого блоку стоїть і політика Варшави і політика Москви. Перша змагає до здвигнення хінського муру між Львовом і Луцьком. Це так званий соціальний кордон. Дійшло до того, що легамно видані у Львові календарі конфіскують у Ковлі, в Луцьку і в Крем'янці. Цілі поліції місцевих князів світять пустками, бо на тих полицях лежали ще недавно. — Не продані, а сконфісковані календарі... Український інтелігент на західній Волині (лікарям, адвокатам, кооператорам з Галичини) чинять усілякі перешкоди і дошкочують. „Українські“ часописи (колишній „Українська Ніва“, тепер „Українське Слово“) в Луцьку (видавані польською владою) систематично утримують за припорошення видавців нагілку на галічан, копаючи прірву між галузками того самого народу і т. п.

Так копається пропасть між Галичиною і західньою Волиню. Друга пропасть копається між Волиню і Поліссям. А помагає копати ту пропасть Москва. Бо Комінтерн зачинив Полісся до Білої Руси (хоч населення там українське переважно), послає туди „на роботу“ своїх агентів під проводом КПЗБ (комуністичної партії західньої Білоруси), не

Україні (КПЗУ). Збаламучені агітаторами наші селяни, хоч і говорять по українськи, то вераз, на запит, називають себе білорусинами... Ясна річ, що видумав цю штуку московський Комінтерн цілком свідомо, щоби припинити українську національну експанзію на Полісся.

„Гłos Народу“ з огляду на складність цілої ситуації радить провадити польонізацію „аміло й обережно“, не „нарушуючи людського наріччя“, не дуже виступаючи проти одної мови населення і т. п. Але показується, що ця кампанія таки не йде так, як хотілося. Показується, що через „недогляд“ Варшави на західній Волині повстала власна українська інтелігенція, яку треба чистити тисячами: є сотки народних учителів, є лікарі й адвокати, є українські національно свідомі священики. Через ці канали вдираєть-

М-р Б. Галайчук.

ГРУЗІЯ -- ПОСЕСТРА УКРАЇНИ.

Між народами, яких нині пригнітає московський чобіт і які у майбутньому разом з нами стануть одним фронтом до визвольної боротьби, на перше місце під культурним і політичним оглядом, вибиваються грузини.

Цей невеличкий (2-мільйонний) народ, що заселює сонячну долину на південь від Кавказу, коло хребта між українською Кубанню, країною кавказьких верховинців, Азербайджаном та Вірменією, є культурно старший від українців, як зрештою від усіх інших європейських народів за винятком середземноморських. Положена над морем, що його греки прозвали „гостинним“ (Понто́с Евксейно́с), Грузія, подібно як південна Україна на заранні своєї історії, увійшла в орбіту культурних впливів народів передньої Азії, римлян та головню греків. Ще 324 р. грузини прийняли Христову віру; мали вони власну автокефальну церкву, доки вона не стала жертвою мо-

ся рідна українська культура і ідея в ширшій масі селянства. А протиділяння слабе. Польської автохтонної інтелігенції бракує; та, яка є на західній Волині, все напливова й уряднича. Отже власної незалежної, що виростає з землі, суспільної польської сили, там таки нема. Її щойно творять при допомозі осадництва, але воно йде пияво: бідна держава, брак гроша...

Мусимо і ми звернути більшу увагу на ту „ключеву позицію“, яку займає волинська земля в наших територіях, що тепер входять у склад польської держави. Бо ця ключова позиція, коли занедаємо уміцнити її, готова обернутися в клин, який розчепить суцільну досі нашу територію на заході на дві частини, не злучені безпосередньо межи собою. Більше цікавиться західньою Волиню, більше присвячувати їй місця в пресі, журитися її справами, відвідувати її, підсилювати інтелігенцією і пресою. Це одне з „ударних“ завдань нашої політики по цей бік різької лінії.

Грузинська держава сягає своїми початками старинних віків. Вона переходила різні етапи за довгі століття свого існування: то підпадала феодалському поділові, то знову об'єднувалася; то підпадала під удари сусідів, то підносила навіть на рівень великодержави. Добрим природним границям (кавказька і вірменська верховина) завдячує Грузія свою державницько-суцільну історію, хоч положення на порозі Азії наразило Грузію, як і Україну, на руйнінські наїзди монгольських і тюркських ханжаків.

Не можучи оборонятися від двох могутніх мусульманських сусідів, Туреччини і Персії, піддався останній грузинський король Юрій XII, як півтора століття раніше Хмельницький, під опіку московського царя (1801). Наслідки російського протекторату були для Грузії не менше прикрі, як коли для України наслідки перекладської угоди. Москві злікували грузинську державність навіть куди скоріше, як українську, яка ще довго боронилася різними диліоматичними комбінаціями (союз з Польщею, Туреччиною та Швецією). Дуже скоро Грузія стала звичайною російською провінцією, і зазнала всіх благодатей російської адміністрації: зліквідовано автономію грузинської церкви, відібрано всі права грузинської мови і т. д. Грузини відповіли кількома повстаннями, на жаль, невдалими.

Шукаючи союзників проти зневажливого царату, грузинська інтелігенція в більшості зблизилася до російської лівіції, таксамо як українська; деякі грузинські діячі вибилися навіть на провідні становища у російських соціалістичних партіях. Та загальна ліва орієнтація наразила грузинську суспільність на подібні наслідки, як українську: заборбована суцільною боротьбою проти царату, вона забула національну боротьбу проти Росії. Зв'язані з російськими соціалістами, грузинські політики підчас російської революції довго не могли відважитися на сепарацію від Росії, — навіть довше, як наша Центральна Рада. Кінець кінців „умовини заставили“ Грузію, як і Україну, проголосити незалежність, спершу (22 квітня 1918 р.) у складі закавказької федеративної держави, опісля — як окрема республіка (26. V. 1918). Загрожена турецьким імперіалізмом, Грузія попросила військової підмоги у Німеччині та увійшла у близькі економічні взаємини з нею.

Після програної Центральної Держави на Чорне море вплили антантські військові ескадри і висадили військові частини, що мали вести проти більшовицьку інтервенцію. Грузія знайшлася тоді у крайньому положенні як Україна: до її берегів причалили не русифіковані французі — повні ігноранти щодо політично-національних відносин у східній Європі, лише куди розумніші англійці. Вони розмірною оцінили державно-творчі здібності грузинів та ввій-

ло лазить по його загорілому чолю, але нічого не помітно з того, що перед годиню переживав. Матвій мовчить. Настя готовить на завтра торбу, бож „він“ все таки піде. — Не спиши його. Ой, людонькі мої, по батькові, геть, рихтик по ньому, пішов. Задумав і, хай тут гори вернеть, хай валиється земля... Пішов і вже. Рід такий, батче...

Обличчя Насті таке, як і завжди, що до нього хочеться поборно молитися. На ньому та вічна тепла скорбота матері, в очах той тихий смуток і ті завжди готові слюзини. Ах, краще вже мовчи, кажуть ті очі. Породила їх, а тепер сто крат дужчі за неї і біжать — куля не куля — не зупиниш. Лиш любов тобі, мати. Лиш ночі довгі і молитва. Хай Бог хоронить їх там десь у широкіх краях, на чистому полі, в далекій дорозі, під вітрами, під дощами, лицем в лице з небезпечкою.

Володько добре знає матір і знає її думки. Воник бо написав на її чолю, очах, устах. Але він не встане, не візьме за сухенькі плечі і не вимовить: мамо моя!

(Дальше буде).

кий, під опіку московського царя (1801). Наслідки російського протекторату були для Грузії не менше прикрі, як коли для України наслідки перекладської угоди. Москві злікували грузинську державність навіть куди скоріше, як українську, яка ще довго боронилася різними диліоматичними комбінаціями (союз з Польщею, Туреччиною та Швецією). Дуже скоро Грузія стала звичайною російською провінцією, і зазнала всіх благодатей російської адміністрації: зліквідовано автономію грузинської церкви, відібрано всі права грузинської мови і т. д. Грузини відповіли кількома повстаннями, на жаль, невдалими.

Шукаючи союзників проти зневажливого царату, грузинська інтелігенція в більшості зблизилася до російської лівіції, таксамо як українська; деякі грузинські діячі вибилися навіть на провідні становища у російських соціалістичних партіях. Та загальна ліва орієнтація наразила грузинську суспільність на подібні наслідки, як українську: заборбована суцільною боротьбою проти царату, вона забула національну боротьбу проти Росії. Зв'язані з російськими соціалістами, грузинські політики підчас російської революції довго не могли відважитися на сепарацію від Росії, — навіть довше, як наша Центральна Рада. Кінець кінців „умовини заставили“ Грузію, як і Україну, проголосити незалежність, спершу (22 квітня 1918 р.) у складі закавказької федеративної держави, опісля — як окрема республіка (26. V. 1918). Загрожена турецьким імперіалізмом, Грузія попросила військової підмоги у Німеччині та увійшла у близькі економічні взаємини з нею.

Після програної Центральної Держави на Чорне море вплили антантські військові ескадри і висадили військові частини, що мали вести проти більшовицьку інтервенцію. Грузія знайшлася тоді у крайньому положенні як Україна: до її берегів причалили не русифіковані французі — повні ігноранти щодо політично-національних відносин у східній Європі, лише куди розумніші англійці. Вони розмірною оцінили державно-творчі здібності грузинів та ввій-

ло лазить по його загорілому чолю, але нічого не помітно з того, що перед годиню переживав. Матвій мовчить. Настя готовить на завтра торбу, бож „він“ все таки піде. — Не спиши його. Ой, людонькі мої, по батькові, геть, рихтик по ньому, пішов. Задумав і, хай тут гори вернеть, хай валиється земля... Пішов і вже. Рід такий, батче...

Обличчя Насті таке, як і завжди, що до нього хочеться поборно молитися. На ньому та вічна тепла скорбота матері, в очах той тихий смуток і ті завжди готові слюзини. Ах, краще вже мовчи, кажуть ті очі. Породила їх, а тепер сто крат дужчі за неї і біжать — куля не куля — не зупиниш. Лиш любов тобі, мати. Лиш ночі довгі і молитва. Хай Бог хоронить їх там десь у широкіх краях, на чистому полі, в далекій дорозі, під вітрами, під дощами, лицем в лице з небезпечкою.

Володько добре знає матір і знає її думки. Воник бо написав на її чолю, очах, устах. Але він не встане, не візьме за сухенькі плечі і не вимовить: мамо моя!

Обличчя Насті таке, як і завжди, що до нього хочеться поборно молитися. На ньому та вічна тепла скорбота матері, в очах той тихий смуток і ті завжди готові слюзини. Ах, краще вже мовчи, кажуть ті очі. Породила їх, а тепер сто крат дужчі за неї і біжать — куля не куля — не зупиниш. Лиш любов тобі, мати. Лиш ночі довгі і молитва. Хай Бог хоронить їх там десь у широкіх краях, на чистому полі, в далекій дорозі, під вітрами, під дощами, лицем в лице з небезпечкою.

Володько добре знає матір і знає її думки. Воник бо написав на її чолю, очах, устах. Але він не встане, не візьме за сухенькі плечі і не вимовить: мамо моя!

Обличчя Насті таке, як і завжди, що до нього хочеться поборно молитися. На ньому та вічна тепла скорбота матері, в очах той тихий смуток і ті завжди готові слюзини. Ах, краще вже мовчи, кажуть ті очі. Породила їх, а тепер сто крат дужчі за неї і біжать — куля не куля — не зупиниш. Лиш любов тобі, мати. Лиш ночі довгі і молитва. Хай Бог хоронить їх там десь у широкіх краях, на чистому полі, в далекій дорозі, під вітрами, під дощами, лицем в лице з небезпечкою.

Володько добре знає матір і знає її думки. Воник бо написав на її чолю, очах, устах. Але він не встане, не візьме за сухенькі плечі і не вимовить: мамо моя!

шли у добрі взаємини з їхнім урядом.

У власній державі грузинська нація скоро відіскала свою давню життєздатність. Грузинський уряд завзято борючись за незалежність, англійцями і кожною пяді грузинської землі — перед Денікіном, вірменами, турками та мусульманськими ірридентстами. Грузія, положена за кавказьким хребтом і далеко від театру громадянської війни, до останніх часів незалежності не була наражена на такі поважні війни, як Україна; всіма грузинська армія мала чимало до роботи як при обороні кордонів перед усіма тими ворогами, так і при здавлюванні повстань, викликаних більшовиками емісарями. З советською Росією пробувала Грузія (таксамо, як Україна) жити у згоді: совети офіційно визнали Грузинську Республіку 1. V. 1920 р. та заключили з нею мировий договір. Свій збройний наступ проти Грузії совети маскували ніби виступом „советського Азербейджану“ (порівняй: „український“ уряд у Харкові), та навіть пропонували Грузії своє „посередництво“. Однак остаточно Грузія встоятися не могла: притиснена до моря армія капітулювала, а уряд відплив на чужину.

Завдяки добре поставленій дипломатичній та пропагандистській роботі, що після світової війни були дішли в Європі до впливу, найвища рада Антанти визнала була грузинську незалежність. Франція визнавала грузинський уряд довгі часи, коли він був уже на еміграції, до останнього франко-советського ближження. Грузинська нація зареагувала на другий більшовицький російський наїзд так, як і на перший, царський, а саме: довгим рядом повстань, з яких найкраще вибухло 1924 року. На жаль, більшовики залишилися панамі ситуації і морем крові цимисти визвольні зусилля грузинів.

Сумний досвід воєнних та повоєнних років виявив, що Грузія надто мала, щоби власними силами оборонятися проти московського імперіалізму. Та обставина, подібно, як і сильний географічно-господарський зв'язок між усіма закавказькими країнами, зродили ідею об'єднання кавказьких народів. В його розпучливих повстань затратилися національні антагонізми, і всі кавказці одною лавою ідуть тепер проти більшовиків. Та кож політичні верхівки грузинської, азербейджанської та північно-кавказької еміграції заклали недавно пакт, на основі якого вони рішили піддати спільному проводові свої визвольні змагання і після перемоги отримати три держави в одну кавказьку конфедерацію.

Подібна доля, подібні цілі та спільний ворог витворили традиційну українсько-грузинську приязнь, яку можна з відовленням добувати в усіх важливіших еміграційних осередках. — („Діло“).

Добре серце.

— Чому ти сказав цьому панові, що до стації всього тільки чверть години дороги? Таж знаєш добре, що є принайменше пів години!

— Так, це правда! Та бачиш, той пан був такий симпатичний... Крім того виглядав мені на змученого. Словом: було мені його жалі!

Добрий чоловік.

Жінка: Га, знаєш, того вже занадто, тепер уже в білий день вертаєшся паний до дому!

Чоловік: Бо бачиш, серденько, йшло мені про те, що ти вночі моглаб занадто перелякатися.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

НЕПРИСТОЙНА ПОВІСТЬ.

У йорквільському суді в Нью-Йорку велася оноді досить рідка розправа, бо йшло тут про неморальність книжки.

Книжку написав американський письменник Джеймс Т. Фарел, а представляє вона життя в американському місті. Деякі особи в книжці вживають слів, які Товариство для Здушення Пороку вважає грубими, сороміщкими й неморальними, й тому воно подало автора в суд, щоб довести від суду заборони продажу цієї повісті.

У своїх зізнаннях, зложених на суді, автор заявив зовсім інакше становище. Він говорив, що він старався віддати життя так, як воно є, а що деякі люди в книжці вживають слів, які позовники вважають неморальними, через це книжка не стала це неморальною. На цьому самому становищі станули три автори, покриті за свідків пізнавним.

У ЧОМУ НЕМОРАЛЬНІСТЬ?

Суддя справи не вирішив, бо він ще книжки не скінчив. Він сподівається скінчити її читання та видати присуд до 11 лютого.

Тимчасом власне про таку справу говорила відома американська авторка Перл Бок, що написала „Добра земля“, що недавно була перероблена на фільм. Говорячи на річній конференції Краєвої Ради Перегляду Фільм, що відбулася в Готелю Пенсильванія в Нью-Йорку, Перл Бок розбирає питання, що саме становить неморальність у фільмах. З огляду на те, що в її книжках особи не вживають таких слів,

яких уживають особи в повісті Джеймса Т. Фарела, міг би дехто сподіватися, що вона назве неморальними такі книжки й фільми, в котрих особи вживають грубих чи сороміщких слів. Тимчасом Перл Бок сказала, що на її думку справді неморальною рисою книжки й фільми є фальшивий погляд на життя.

Отже на думку цієї звисної авторки неморальним є той твір штуки, що дає глядачам неправдивий світогляд.

ЧОМУ БРЕХНЯ НЕМОРАЛЬНА.

Погляд письменниці Перл Бок міг би видатися натягненим або зовсім добавленим основі.

Що брехня не зовсім добра річ, звісно, але щоб для доброї слави не можна брехнути, як це скаже дехто за Возним у Котляревського драмі „Наталка Полтавка“?

Перл Бок каже, що фальшування життя фільмами дуже важливе й підсуває думку, що зростає слава самогубств і нервовості стоїть у якомусь звязку з злими фільмовими продуктами. Вона признає, що ця справа ще як слід неспросліджена, однак її бистрість у спостереженні життя повинна би людей заставити хоч би пригадати над її думкою.

ЩО ЦЕ ТАКЕ ЗЛА ФІЛЬМА.

Могло би здаватися, що Перл Бок уже дуже багато сказала, однак коли приглянутися ближче, її слова ще сильно не повні. Передісім, що це значить „зла фільма“? Такі оцінки, як „добрий“ або „злий“ на перший погляд виглядають дуже вимовними, але як їм ближче приглянутися, во-

ни властиво говорять дуже мало.

Тому й Перл Бок дає пояснює, що вона вважає злого фільмом. Вона вичисляє передісім такі фільми, що заслуговують на імя „спектаклюер“. Це є фільми, що дивляться передісім за те, щоб подати видовище. Такими фільмами є фільми з деяких історичних подій, як, наприклад, в б у х вулкану, велика битва, страшна катастрофа. Вона осуджує далі фільми штучно повабні. Такими треба назвати штуку, в котрій співак, замість заманювання співом, заманює глядача своїм гарним одином, що не має нічого спільного з життям. Усякий фальш вона вважає злом.

ЗВІДКИ БЕРУТЬСЯ ЗЛІ ФІЛЬМИ.

Розглянувши так цікаві питання, які наслідки мають злі фільми, та що це таке злі фільми, Перл Бок порушує ще одне питання: від чого беруться злі фільми?

Вона чує часто голоси фільмових директорів, що, мовляв, публіка хоче злих фільм. Мовляв, маси глядачів такі невироблені, що вони воліють злу штуку ніж добру, себто вони не будуть цікавитися доброю штукою, що маси воліють дрантя, яке їх деморалізує, яке їх заганає в усякій моральній недугі, яке їх доводить навіть до нервових хороб і самогубств. Директори буцімто, знають це з зовсім певного досвіду, бо кілька разів зроблено добру фільму, вона не оплатилася; а кілька разів зроблено злу фільму, яка ловить людей на велике видовище, на фальшиву зверхню обману, стільки разів фільма приносила підприємцям великі зиски. З таких слів директорів виходило би, що за кепські фільми вину несуть невироблені маси.

Директори мають погорду до цих мас. Директори знають, що маси не мають ніякого смаку до гарних річей, але директори мусять давати фільми, які роблять гроші, і тому директори роблять такі фільми. Виходило би, що на думку фільмових директорів маси це щось, гейби свині? чи свиня розуміється на перці?

Перл Бок не перечить цього погляду фільмових директорів, але й не приймає його. Встає вона кидає визов фільмовим директорам: справа це не просліджена настільки, щоб можна про неї зовсім певно говорити. Як добрі фільми не оплачуються, то це з того не виходить, що вони ніколи не будуть поплатуватися. Коли фільмові підприємці бояться викидати великі гроші на добрі фільми, то чому не ризикувати менші капітали, але все-таки далі пробувати ставити добрі штуки?

— Знаєш, я маю якась щастя до цифри „11“. Я народився 11 червня в 11 годині вночі. Мешкаю в дм під числом 11. Виходжу 11 листопаду в 11 годині на місто та купую газету. На 11 сторінці читаю оголошення прокінські перегони та довідаюся, що нині бере участь у перегонах кінв, який зветься „Одинацятка“. Що ти зробив би на мому місці? Самособою, я їду на перегоновий майдан і ставляю на того коня... — І щож?

— Щож? І мій кінв прибіг до мети одинацятим!

— Що ти купила чоловікові на ялинку?

— О! стільки, що вистане йому на кілька разів.

— Щож це таке?

— Два ковніріці.

Кельвін Ліндман.

ЕСПАНСЬКА ПРИГОДА

Вона трапилася мені в одному з тих прегарних еспанських поїздів, що кидаються більш на якусь ідилію, ніж на засіб залізничної луби. Я сидів саме в одному вагоні, де крім мене було небагато людей. Всього декілька селянок з їх великими кошиками на руці, і якийсь молодий симпатичний чоловік, що відповідно до свого вигляду міг бути аренним борцем, або принайменше торговцем вином. А саме напроти мене сидів еспанець такого типу, як ті, що їх бачиться в американських звукових фільмах: з чорними, горючими очима та з вірним носом. Він мав на собі ясної краски піджаку, сорочку з виложеним ковнірем, а лице його зраджувало, як я вже зазначив, на перший погляд еспанця, причім ще одна подробниця вказувала на незвичайно на його приналежність до еспанської країни, а саме: гарне покривало, що його він собі розстелив на колінах. Це було покривало з тонкої матерії, прикрашеної зображеннями тигрових пружок. Покривало того роду бачив я зрештою в Еспанії частенько, і вже не раз розмакувався купити собі одно на пам'ятку, питаючись за цим у відповідних склепах. Але тут я мав нагоду набути англійські, німецькі, турецькі, московські, і які тільки хочете покривала, за теж еспанських з тигровими пружками не зустрічав досі.

Отимто хіба не подивуєте, що в мене була велика охота

спитати в того чоловіка про те мене, де саме можна так покривало, як ось його, купити. Але щож — звичай, що наладжує в Еспанії поїзку з людьми, дужеж то суворий. Там у залізничні не людоє воно ніяк починати розмови з кимось отак собі з нічого. Та на щастя вдалось мені згодом покористуватись з цього погляду пригожим випадком. Оце ось власник покривала добув незабаром з кишені велику чорну цигару і водночас почав у себе шукати за сірниками, але надаремно. Тоді я зараз послужив йому моїми, після чого він чемно підвівся на своєму місці, і елегантно, та навіть двічі, поклонився мені. — „Дуже вам дякую, сеньоре!“ „А чи дозволите відчинити вікно?“ — почав я враз щонайчемніше. — „Прощу, зовсім за вашим бажанням сеньоре. Як вам угодно...“ Притім він знову хотів підвестися, але я вже не дозволив на те. Та мені стало ясно, що це мабуть один з тих еспанців, для яких чемність і лицарськість таксамо самозрозумілі необхідності життя, як вино й кохання.

І тут я взявся кувати залізо, поки воно гаряче. „Сеньоре — кажу я до нього — воно чудової краси оте покривало, що ви його маєте. Чи не міг би я знати, де воно куплене?“

В цей мент його погляд упилявся в мене майже неперушно.

„Невже, сеньоре, воно й дій-

УВАГА! ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., І ОКОЛИЦІ! УВАГА! ЗАХОДАМИ АМАТОРСЬКОГО КРУЖКА ПРИ УКРАЇНСЬКІЙ ПРАВОСЛАВНІЙ ЦЕРКОВІ ГРОМАДИ

Буде відіграна драма в 5-тих за співами „ЛИМЕРІВНА“ В НЕДІЛЮ, ДНЯ 14-ГО ЛЮТОГО (FEBRUARY) 1937 Р. В ЦЕРКОВІЙ САЛІ, 394 BLACKSTONE SREET, WOODSOKET, R. I. Початок в годині 3-тій пополудні. — Вступ 35 ц., діти 10 ц. УКРАЇНЦІ! Не жалуйте трудів і грошей. Прийдіть побачити чудову драму. В тій драмі є велика наука і для молодих і для старших. Запрошуємо гостей із околиць місцевості. 33,35 ЗА УРЯД УКРАЇНСЬКОЇ ГРОМАДИ: ІЛІЯ СТРИК, предс.; АНТ. КОРОЛИШИН, кас.; КОСТЬ КОРНІШКІЙ, секр.

ЧОМУ ПРЕЗИДЕНТ ТУРЕЧЧИНИ ЗГОДИВСЯ НА ВІЙСКОВУ СЛУЖБУ ЖІНОК?

Турецька рада міністрів розглядала проект закону, що вводить військову службу жінок. Значіння жінки у прилюдному житті Туреччини зросло за дня на день, відколи турки скинули традиційну заслону з лиця. Президент Туреччини Ататюрк, як відомо, людина дуже поступова, бажав якнайскорше поставити Туреччину на рівень західних держав Європи, тому підтримував дуже всі еманципаційні змагання турецьких жінок. На європейський зразок побудував у Туреччині новочасні школи та спортові майдани для жінок, турки стали допускати до різних звань, яких досі не виконували жінки.

А всеж Ататюрк противився все досі проекту, щоб жінок уживати до військової служби, коли тільки такий проект предкладав йому котрийсь із його дорадників. Президент Туреччини все твердив, що самі жінки противляться тому, щоб жінок допускати до військової служби. Жінка як воєк — впевався Ататюрк — не має вартості та не могла ніколи заступати так добре воєка-мужчину, щоб оплатилось творити жіночий батальон і взагалі вживати жінок до військової служби.

Тому то дуже здивувалися в Туреччині на думку, що Ататюрк так зовсім змінив свій погляд у цій справі, що військову службу жінок у Туреччині мають дозволити й управляти законом.

„Вона мене переконала“. Сензаційна ця зміна думки „некоронованого володаря“ Туреччини заскокала тільки широкі верстви невтаємничених, бо в політичних колах Анкари (Ангори) знали вже від кількох місяців, що мають ухвалити закон про військову службу жінок. Знали про те, відколи Ататюрк прийняв на авдієнції панну Салігу Гекцен. Вона була півтори години в кабінеті, в якому президент держави відбуває політичні наради та вийшла з Ататюркової палати вдовою. Перші слова, що їй сказала до двох своїх приятельок, що ждали на неї перед брамою палати, були: „Вдалося!“

Саліга Гекцен зуміла за 90 хвилин зробити те, чого не зміг зробити весь турецький уряд, а саме зуміла перекопати Ататюрка, що жінка також у військовій службі може рівнятися з мужчиною. А

переконала вона впертого Ататюрка не фразами, а ділами.

Саліга Гекцен це одна з тих революціонерок, що призвичаєні до того, щоб неструджено йти до мети. Коли всі прохання та меморіали, які вносила до президента Туреччини та до міністрів у справі військової служби жінок оставалися без відповіді, відважна жінка збирала гурт дівчат і розіслала їх по краю як „пропагандові відділи“. Дівчата ті передісім стали поширювати відповідну пропаганду по вищих школах. І вже кілька тижнів після утворення „пропагандових відділів“, одна школа у Стамбулі ухвалила сміливу постанову звернутися до Ататюрка з проською допустити жінок до військової служби. Небаром упав до президентового уряду справжній дощ подань і просьб у тій самій справі.

Канцелярія президента держави мусіла вкінці видати урядовий обіжник, що мав зробити кінець цьому „несмачному нетагові“ турецьких еманципанток. Сам Ататюрк зложив вкінці прилюдну заяву, в якій ще раз підкреслив виразно, що рішучо не вірить у військовий хист турецької жінки, тому теж і далі буде противитися введенню військової служби для жінок.

Перемога — завдяки одній жінці.

Саліга Гекцен тимчасом не припинювала боротьби. Вдалося їй при допомозі вищих військових достойників здобути те, що вона сама мала виконувати „пробну службу“. Це мало рішити прохати турки до військової служби. Неструджена Саліга Гекцен вибрала собі задля того летунство. За короткий час відбула летунську науку та здала іспит на пільотку. Здобула теж те, що визначили її вперше на пільотку-обсерваторку підчас маневрів, що мали відбутися в присутності впертого Ататюрка. Відважна туркиня сповнила якнайкраще своє завдання. Були навіть такі, які впевняли пізніше, що перемога одної жінки підчас маневрів була попросту захоплююча та що вона була в немалій частині заслугою Саліги Гекцен.

А тоді Ататюрк признав себе переможеним. На другий день після тих маневрів вівзав до себе на авдієнцію відважну Салігу Гекцен. Обговорив із нею докладно справу введення військової служби для жінок, а зараз потім приказав приготувати проект закону, щоб його розглянула рада міністрів.

Спеціальні обов'язки жіночих воєків.

Самособою, що новий турецький закон постановить, що жінка надається не до кожної військової служби. Знайде вона заняття передісім в етапній службі й при плеканні хорих, у транспорхах і в розвідній службі. У звязку з тим зорганізують у Туреччині спеціальні старшинські школи для жінок. У них кандидатки на воєків приготувлятимуться до своїх будучих завдань.

Першу телеграму з бажаннями з нагоди перемоги вислала Салізі Гекцен ця жіноча гімназія в Стамбулі, що перша вислала була просьбу до Ататюрка. Президент сказав жартівливо про цю гімназію, що вона стала „вогнищем“ усієї тої революції. Турецькі газети звуть тепер Салігу Гекцен „запальною іскрою“, від якої бочка порошу стала в вогні.

Календар ЗОЛОТИЙ КОЛОС

З М І С Т:

Календарійна Частина: Місяці з 1937 року з історичними спогадами, погодою й господарськими пригодами; Церковний календар: Міри і ваги; Важні дати з історії України; Держави цілого світа; Табеля відсотків, і т. д. Практичні Поради: Як самому діяти до кожуха; Як самому робити шити; Дієбні лікарські поради; Як зеза збирати, і т. д. Жіночі справи: Галка; Діти мусять бути щасливими; Причта про грядку; Не вільно кривдити дітей; Жінки, уважайте на своє здоров'я; Як полігати собі шоденну працю; Дієбні хатні поради; Зготовмо щось смачне; Промова в День Мамі; В яких літах найліпше дружитися, і т. д. Господарська Частина: Як і що робити, щоб не бігати; Як Андрий став паном; Де шаста шукати; Десятъ заповідей охорони тварин; Що оплачувється сіяти; Як відібрати і перекрутити мід; Смачне печиво з меду; Як робити порічкове вино, і т. д. Письмописна Частина: Українські Словці Стриби в 1917 р.; Про визначних українських селян; Про Олексю Ловбула; Переказ про Лідиш; Геройська історія Зеленого Острова; Як була тепер війна; Як має поводитися культурна людина, і т. д. Приповідки, жарти, образки, пісні, вірші і т. д. Ціна 60 центів. „СВОБОДА“ 83 GRAND ST., (P. O. BOX 346), JERSEY CITY, N. J.

сно видається вам таким дуже гарним?”

Я впевнив його, що так.

„Так тоді — каже він — ви зробите мені неабияку приємність, коли зволите прийняти його від мене. Знайте ось, що є в мене гаряче бажання піднести вам його в дарунок“.

І при цих словах він рухом досвідного світовця поклав мені покривало на коліна.

Я, правда, почав зматися, але його обличчя набрало раптом суворого виразу. Він заявив мені, що не треба йому покривала ні до чого, та що, наскільки воно мені подобається, то це була для нього тяжка зневага, колиб я не хотів його узяти собі. А крім того я знав, що не смію йому за покривало з моєї сторони давати нічого, бо це в тій країні булоб величезним прогріхом проти обов'язуючого тут доброго звичаю. Отимто я не лишилось мені покинути нічого іншого, як дарунок прийняти і покривало взяти, що я і зробив, звинувивши його та поклавши кодо себе. Але мій мозок уже давно не працював так жагуче, як упродовж тієї чверть години, хоч якогось путнього виходу з положення я ще завжди знайти не зміг і я бачив себе примушеним дарунок того щерть мені чужого еспанця задержати.

Та я почув себе якось ніяково.

Негайно одначе поїзд на якийсь малій стації спинився, і кілька селянок почали висідати. А мій добродій спитав:

„Це що за стація?“

„За пляном — Німез“.

„Німез?!! — майже скрикнув він — Німез? Як тут мушу висідати! Дозвольте, прохаю...“

І це був справді найвищий час, бо поїзд починав уже рушатися. Мій еспанець поспішив вхопив свій капелюх, свою нагортку і — гонений мабуть шаленим поспіхом, ухопив теж оте своє, чи-там моє, покривало. В тійже хвилі я вглянув вікном, щоб поглянути за ним востаннє. І тут він я побачив, як той чоловік, допавши одного з останніх вагонів, ускочив до поїзду знову!

З німецької мови переклав д-р Остап Грицай.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНІМУ КРАЄВІ.

РУТЛЕНД, ВЕРМОНТ.

На народні ціли.

Гром. Й. Кінах жертвав \$10 та переслав їх через Обеднання, признаючи по \$3 на Рідну Школу й „Просвіту“, а по \$2 на інвалідів і визвольну боротьбу.

БРІСТОЛ, КОНН.

На народні ціли.

В нашої громаді пішли за колядою І. Прухницький, І. Каламін і А. Прухницький та за колядували \$22.75. Ті гроші вислали через Обеднання, признаючи \$10 на Рідну Школу, \$6.75 на визвольну боротьбу і \$6 на інвалідів. Олександр Каламін.

ПІТСБУРГ, ПА.

На визвольну боротьбу й інвалідів.

І на лісту ОДВУ ч. 1 зібрано \$10 на визвольну боротьбу, а окремо \$4 на інвалідів. Збіркою знялися Анастасія Усик і М. М. На визвольну боротьбу жертвували: М. М. \$2; Р. Браунський, М. Доман, М. Усик, П. Шпікула, М. Васильєв, Олена Ткачук, І. Галевич і М. Шнер по \$1. На інвалідів зложили: С. Кріль, А. Животко, Д. Галенда й Чермерис по \$1. Разом вислали через Обеднання \$14. М. М.

ТРІБНІ ОГЛОШЕННЯ

УКРАЇНСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

**ЗАНИМАЄСЬ ПОХОРОНАМИ
В BRONX, BROOKLYN, NEW
YORK І ОКОЛИЦЯХ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK, N. Y.
Tel. Orchard 4-2568**

**BRANCH OFFICE & CHAPEL:
707 PROSPECT AVENUE
(cor. E. 185 St.), BRONX, N. Y.
Tel. Ludlow 4-2568.**